

STÄRKA SMÅ BARNNS TRYGGHET

EN PILOTSTUDIE

Syfte med pilotstudien

- Att pröva en stödsamtalsmodell för föräldrar till små barn, 0-7 år, som blivit föremål för orosanmälning till socialtjänsten och där en av föräldrarna har en beroendeproblematik (alkohol- eller narkotikaproblem)
- Att genom samtalen stärka båda föräldrarnas roll i att trygga och skydda sitt barns uppväxt

Projektet

- Samtalsserien/pilotprojektet utarbetades: hösten 2014 - våren 2015
- Godkänt av EPN: aug 2015 (dnr: 2015/1163-31/5)
- Startade: sept 2015
- Insamling av sista enkäterna: aug 2017

Kriterier för att ingå i pilotstudien

- I första hand (a): En inkommen orosanmälan gällande barn 0-7 år, där en av föräldrarna har en beroendeproblematik och utredning ej inleds
- I vissa fall (b): kontakt via socialtjänstens beroendemottagning Vägen, där en förälder med beroendeproblematik har barn 0-7 år och den andre föräldern sökt enskilt anhörigstöd

Förhoppningar

Att pilotstudien når ca 10 par.

STÖDSAMTALSMODELLEN

Fyra stödsamtal och ett uppföljningssamtal

- Informationssamtal
 1. Stödsamtal
 2. Stödsamtal
 3. Stödsamtal
 4. Stödsamtal
- Uppföljningssamtal

Bygger på tre pelare

- Barns behov
- Föräldrars ansvar
- Samhällets ambitioner

Berör

- Var förälder för sig
- Föräldrarna tillsammans

FORSKNINGSMETODEN

Inhämtat deltagarnas förväntningar, erfarenheter och åsikter

- Informationssamtal
 1. **(Enkät 1)** Stödsamtal
 2. Stödsamtal
 3. Stödsamtal
 4. Stödsamtal
- Uppföljningssamtal **(Enkät 2)**

Inhämtat av stödsamtalsledarnas erfarenheter och reflektioner av samtalen

- Regelbundna träffar
- Stödsamtalsledarnas egna nedtecknade erfarenheter och reflektioner av samtalen

RESULTAT FRÅN ENKÄTERNA

Enkät svar från 9 par

Föräldrarnas ålder: 23-45 år, medelålder 32 (m: 30 år, 23-36; p: 35 år, 23-45)

Sammantaget: 18 barn (medelålder 3 år, 0-5 år)

Problematik: Papporna hade en beroendeproblematik (missbruk av alkohol eller narkotika)

ENKÄT 1

Kom orosanmälan som en överraskning för dig?

Svar från 14 personer som fått en orosanmälan (4 personer kom beroendemottagningen):

- Ja: 2 (1 m, 1 p)
- Nej: 9, 64%, (5 m, 4 p)
- Inget svar: 3 (1 m, 2 p)

Kommentarer från tre mammor som varit oroliga för att en orosanmälan skulle inkomma till socialtjänsten

- *”Sambo med missbruk”*
- *”För min sambo dricker”*
- *”Det stora orosmolnet är för barnets far troligen ärvt ett alkoholberoende från sin far”*

En mamma och två pappor tyckte inte att barnet haft en trygg uppväxt

Kommentarer

- *”Pappans missbruk...” (m)*
- *”På grund av mitt missbruk” (p)*
- *”Det har varit otryggt mellan föräldrarna där barnen inte vetat vart dom bor. Barnen har inte fått träffa båda föräldrarna p g a en förälder bestämt det” (p)*

Två mammor och två pappor tyckte att de själva haft problem med att trygga barnet

- *”Hot från pappan kring barnets vårdnad” (m)*
- *”När man aldrig vet från dag till dag hur pappan mår” (m)*
- *”Delvis missbruk” (p)*
- *”På grund av missbruk” (p)*

ENKÄT 2

Anser du att du har haft någon nytta av samtalsserien?

Inkomna svar fr 13 personer (8 m, 5 p)

- Ja: 13
- Nej: 0

Fått någon hjälp? Två ex. fr mammor:

ENKÄT 1

FÖRVÄNTNINGAR?

- *"Att jag och sambon ska kunna samarbeta som föräldrar" (m 1)*
- *"Ett bättre samarbete gällande föräldraskapet kring våran son" (m 2)*

ENKÄT 2

FÅTT KUNSKAP OCH REDSKAP?

- *"... vi kan prata med varandra på ett bättre sätt angående uppfostran" (m 1)*
- *"Idag ser situationen helt annorlunda ut och vi tryggar vårt barn till max. Vi har lärt oss att trygga varandra så att vi också kan i sin tur trygga vårt barn" (m 2)*

Fått någon hjälp? Två ex. fr pappor:

ENKÄT 1

FÖRVÄNTNINGAR?

- *"Att kunna kommunicera ang barnet med sin fd partner" (p 1)*
- *"Att vi ska kunna komma överens" (p 2)*

ENKÄT 2

FÅTT KUNSKAP OCH REDSKAP?

- *"Att vi kan vara överens och prata med varandra om det som är viktigt nu och framöver ... förstå vad som är bra för X" [sonen] (p 1)*
- *"Vi kan tala om det som är viktigt" (p 2)*

Ytterligare några exempel på kommentarer om samtalsserien:

- *”Vi som föräldrar har kommit närmare varann och kan samarbeta bättre när det gäller vårt barn...” (m)*
- *”... vi hade svårt att ens diskutera tillsammans, jag och barnets pappa. Så har vi fått hjälp att lägga grund och ’börja om från början’ ang kommunikationen...” (m)*
- *”Skönt och få råd samt stöd utan pekpinningar. Att få hjälp/idéer ... Att slippa bli dömd.” (m)*
- *”Det har stärkt mig som person och att jag fått lära mig att säga nej.” (m)*
- *”Skönt att få prata av sig, avslappnad miljö eftersom det inte journalförs.” (m)*
- *”Har varit bra att gå hit och prata om vår situation. Jag och pappan har pratat om hur vi ska göra med våra barn.” (m)*

Ytterligare några exempel på kommentarer om samtalsserien –

- *”Kändes bra att prata med någon utomstående person som lyssnade och påminde mig om den sköna vägen som jag delvis hade lämnat.” (p)*
- *”Att kunna kommunicera på ett vuxet plan. Att hitta bra lösning för X [barnet]. Att förstå att X är prio 1 och att lägga negativa ’krig’ känslor mellan mamma och pappa åt sidan och fokusera framåt.” (p)*
- *”Givande, nya perspektiv och tillvägagångssätt.” (p)*
- *”Att vi kan kommunicera med varann bättre.” (p)*

Tror du att samtalsserien bidrar till att ditt barn får en säkrare och tryggare uppväxtmiljö?

Av 13 svar:

- Ja: 13

Tycker du att du som förälder har fått kunskap och redskap för att bättre kunna trygga och skydda ditt barns uppväxt?

Av 13 svarande:

Ja: 12

Nej: 1 (m: "Från min sida känns det som att jag har allt")

Var det något du saknade i denna samtalsserie för att bättre kunna skydda och trygga ditt barns uppväxt?

Svar från 13 föräldrar:

Nej: 13

Ytterligare några kommentar om stödsamtalen

- *”Jag har fått mer insikt i hur det ’faktiskt’ fungerar kring hur ett missbruk ter sig och kan känna mig trygg i att alltid veta att hjälp finns att tillgå om det skulle behövas.” (m)*
- *”Man vet vart man kan vända sig, samt att man pratat ut så pass mycket att 90% av alla orosmoln har försvunnit.” (m)*
- *[Lärt mig] ”Att man får säga ifrån.” (m)*
- *”Har fått mer insikt i hur jag ska göra för att det ska bli så bra som möjligt för barnen.” (m)*
- *”Medveten om vad som är ’rätt och fel’” (p)*
- *”Jag kan finnas där på ett bättre sätt” (p)*
- *”Att vi kan samtala” (p)*

Forts. Ytterligare några kommentarer om stödsamtalen

- *”Dom [barnen] går före, att jag gör bättre val” (m)*
- *”... har haft en plan själv jämt, men har behövt lite ’inputs’ för att lägga fokus på barnet och inte bara på mig själv.” (m)*
- *”Jag har lärt mig otroligt mycket och blivit mer trygg med mig själv.” (m)*
- *”Det kändes bra att komma hit och prata. Vi har kommit närmare och motarbetar inte varandra längre.” (m)*
- *”Hela samtalsserien har hjälpt mig otroligt mycket i mitt tänkande” ... (m)*
- *”Vi som föräldrar har kunnat prata ut och fått tips och vägledning.” (p)*

VAD SÄGER OSS DENNA PILOTSTUDIE?

Pilotstudien visar att:

- *Stort behov* av en samtalsmodell som möter just denna grupp föräldrar - att de i en god och trygg atmosfär får prata om barnets behov
- *Föräldern utan beroendeproblematik bär en tung börda* att skydda och trygga barnet – i pilotstudien de unga mammorna. Mammorna hade blivit lyssnade på, fått stöd att sätta gränser.
- *Medvetenheten om barnets rätt och behov hade ökat* hos förälder med beroendeproblematik (inklusive små barns behov av förutsägbarhet). Bidragit till en jämlikare föräldraroll.
- *Båda föräldrarna fått* redskap att trygga sitt barns uppväxt

Forts. Pilotstudien har visat att:

Dessutom:

- *Stödsamtalen kan bidra till att förälder med beroendeproblematik söker behandling*
- *Modellen bryter ”stuprörs-arbetet” inom socialtjänsten: Olika enheter samarbetar: barn- och familjeenheten (myndighetsdelen) och beroendeenheten (öppenvårdsdelen)*

Stödsamtalsmodellen skulle troligen kunna bidra till:

- *Färre orosanmälningar* för par som deltagit i samtalsmodellen
- Att barn växer upp i en *fysiskt och psykiskt tryggare miljö*
- Att *ohälsosam psykisk stress minskar* hos föräldern utan beroendeproblematik
- Att *föräldern med beroendeproblematik stärks* i sin föräldraroll, vilket kan motiverar vård o behandling
- En utveckling av socialtjänstens förebyggande arbete

...men för att svara på en del av dessa frågor krävs vidare forskning...

VAD HÄNDER NU?

- Modellen har permanentas i Eskilstuna kommun - och nya stödsamtalsledare kommer att utbildas under våren (en utbildning: fyra halvdagar)
- En workshop om pilotprojektet och stödsamtalsmodellen kommer att erbjudas alla kommuner i Sörmland våren 2018.
- En FoU-rapport kommer att publiceras våren 2018

Vidare forskning

En ansökan om forskningsmedel har sökts – projektledare UB (KI huvudman), medsökande IF och PJ (Linnéuniversitetet) - för en treårig större/vidare implementerings- och uppföljningsstudie av stödsamtalsmodellen, omfattar fyra kommuner, under 2019-2021

Frågor om pilotstudien och stödsamtalsmodellen

Projektledare/forskare:

ulla.beijer@fou.sormland.se

ulla.beijer@ki.se

Stödsamtalsledarna:

anncriztin.welinder@eskilstuna.se

helene.lillieborg@eskilstuna.se